

PERSOONLIJK VERHAAL

JANNES H MULDER : BEGRAAFPLAATSEN IN JAPAN 1

Als internist-oncoloog in de Daniel den Hoed kankerkliniek, Rotterdam heb ik ervaring opgedaan met sterven. Mede daardoor ontwikkelde ik een belangstelling voor het funeraire. Ik ben jarenlang lid geweest van de redactie van *Terebinth*, tijdschrift voor funerair erfgoed. Sinds 2005 is mijn 'ding' onderzoek naar rituelen, gewoonten en gebaren. Daarover is meer informatie te vinden op www.janneshmulder.nl.

Voorjaar 2018 trokken wij, mijn vrouw Anne Marie Uhlenbeck en ik, drie weken door Japan. Japan bezoeken, voor werk of vakantie biedt de mogelijkheid unieke ervaringen op te doen. Ultramodern en anderzijds zeer traditioneel. Ook al hadden wij ons behoorlijk ingelezen, de Japanse cultuur is niet eenvoudig te doorgronden. Zo ontdekten wij onvoorbereid talrijke begraafplaatsen. In Koyasan, Kyoto en Tokio. Wij maakten tientallen foto's ter plekke zonder veel van de Japanse funeraire cultuur te weten. Beschouw daarom mijn rapportage als aanzet eventueel er zelf te gaan kijken en er meer over te lezen. Ik voel me een Japanse cultuur-analfabeet maar wil graag impressies met u delen in twee afleveringen: 1. Koyasan; 2. Kyoto en Tokio.

1. KOYASAN

Koya-san (*verheven berg*) ligt per trein ruim drie uur ten zuiden van Kyoto. Het is het centrum van het Shingon-Boeddhisme, een belangrijke stroming binnen het Japanse boeddhisme, die in 805 in Japan werd geïntroduceerd door de boeddhistische monnik Kūkai, ook wel bekend als Kobo Daishi (774-835). Kūkai stichtte hier in 816 een klooster op 800 meter hoogte in de vallei tussen de acht pieken van de berg.

Toen Kūkai zijn einde voelde naderen, stopte hij met eten en drinken en wijdde zich volledig aan meditatie. Toen hij dan ook op 21 maart 835 overleed en werd bijgezet in het mausoleum op de oostelijke piek van de berg Koya, geloofde men niet dat hij gestorven was, maar dat hij daar rust in eeuwige meditatie, wachtend op de komst van Maitreya, de Boeddha van de Toekomst.

Na zijn dood groeide het centrum geleidelijk uit tot een complex van 120 kloosters, een religieuze universiteit en de Okunoin-begraafplaats, met meer dan 200.000 graven de grootste begraafplaats van Japan. De begraafplaats groeide na de dood van Kūkai, omdat zijn volgelingen erbij willen zijn als de nieuwe Boeddha verschijnt, Kūkai uit zijn eeuwige meditatie komt en zij mee de nieuwe wereld kunnen betreden. Zij die het zich financieel konden en kunnen permitteren, hebben zich daar een graf kunnen aanschaffen. Voor de minvermogenden blijft er de mogelijkheid over haren, nagels en as van overledenen op te sturen om hier te laten begraven, zodat Kūkai ook over hen waakt.

Koyasan is uitgegroeid tot een van de meest heilige plaatsen in Japan en een populair pelgrimsoord. In 2004 erkende de UNESCO Koyasan als Werelderfgoed.

Voor bezoekers is er de mogelijkheid in een van de kloosters te overnachten. Ook wij verblijven, omgeven door bergen, in één van de talrijke kloostertempels.

OKUNOIN BEGRAAFPLAATS

Okunoin is het terrein met het mausoleum van Kūkai, dat in de loop van eeuwen is uitgegroeid tot een enorme begraafplaats en pelgrimsoord.

De Ichinohshi-brug markeert de traditionele ingang naar Okunoin, waar de bezoeker een buiging maakt en de handen reinigt uit respect voor Kūkai alvorens over te steken. Na de brug begint het twee kilometer lange pelgrimspad over de begraafplaats naar de Torodotempel (lantaarntempel) en Kūkai's mausoleum. Langs het pad staan links en

rechts hoge ceders in het oeroude bos, sommige met een omtrek van 195 cm en een hoogte van 57 meter.

Aan weerszijden van het pad staan stenen lantaarns en daarachter de meer dan 200.000 grafstenen, waarvan de oudste stamt uit 997. Gedurende eeuwen hebben velen in het verlangen dicht bij Kūkai te liggen om verlossing te ontvangen hier hun grafteken opgericht, waaronder prominente monniken, samoeraikrijgers en hoge aristocraten.

pelgrimspad over de Okunoin begraafplaats

middelste brug van het pelgrimspad

enkele van de ruim 200.000 grafstenen

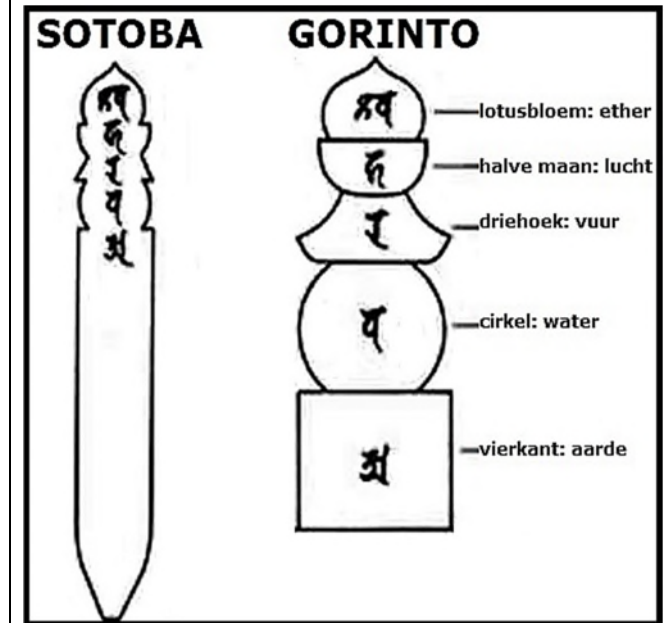

Japans grafteken - gorinto

Op deze begraafplaats, maar op andere Japanse begraafplaatsen kom je regelmatig een 'gorinto' tegen, een Japanse vorm van een boeddhistische pagode, gebruikt als grafteken. Het bestaat uit een opeenstapeling van vijf stenen, die staan voor de vijf niveaus van ons universum, van onder naar boven: aarde, water, vuur, lucht en ether of ruimte. Op de stenen staan Sanskriet letters of Japanse karakters. Ook op houten latten, 'sotoba', die bij graven staan, is vaak de verdeling in vijf secties te herkennen.

van boven naar beneden

<u>vorm</u>	<u>niveau</u>	<u>letters (Japans)</u>
lotusbloem (juweel)	ether / ruimte	kuu-rin
halve maan (bol)	lucht	fuu-rin
driehoek (pyramide)	vuur	ka-rin
cirkel (bol)	water	sui-rin
vierkant (kubus)	aarde	chi-rin

Onderweg kom je bij de Gokusho offertempel, waar verschillende beelden staan van Jizo, een zeer populaire bodhisattva die voor kinderen, reizigers en zielen van overledenen zorgt. Voor de beelden ligt een goot met water en er zijn schepjes, waarmee je water over de beelden kunt gieten met een 'gebed' voor de doden. Jizo vinden we ook terug in de vele beelden met rode slabbetjes om en/of rode mutsjes op. Het verwijst naar hem als een soort beschermheilige, vooral voor kinderen. De 'kinderterp' met beeldjes met rode slabben die als surrogaatouders van doodgeboren en verongelukte kinderen functioneren.

houten planken met teksten van gedichten

Voordat de bezoeker de derde en laatste brug, de Gobyonohashi-brug, overgaat om het heilige grondgebied van de Torodo-lantaarntempel en het mausoleum te betreden dient opnieuw purificatie plaats te vinden.

Een bord geeft aan dat eten, drinken en fotograferen, ook via drones, in deze sacrale omgeving niet is toegestaan.

Zwijgend verblijven wij er enige tijd om te genieten van de wonderlijke schoonheid van het geheel.

De Torodotempel, die uit 1033 stamt en die voor Kukai's Mausoleum ligt, is de belangrijkste tempel voor verering. In de tempel hangen meer dan 10.000 lantaarns, die door pelgrims zijn geschonken en die eeuwig brandend worden gehouden.

Van twee lantaarns wordt gezegd dat ze hier al vanaf het begin hangen en onafgebroken gebrand hebben.

Torodo - lantaarntempel

De weg terug gaat eventueel via het wat nieuwere deel van de begraafplaats annex parkeerplaats. Wat dan opvalt is hoe moderniteit en eeuwen oude cultuur vloeiend in elkaar overgaan. Er zijn grafmonumenten van Japanse bedrijven opgezet. Japanners werken lange uren en wordt voor zijn jaren van dienst door het bedrijf 'be loond' met een begrafenis en graf op de Okunoin-begraafplaatsen op kosten van het bedrijf. De vaak grote grafmonumenten zijn ook een reclame voor het bedrijf, omdat de naam van het bedrijf uitdrukkelijk vermeld wordt. Zo zijn er grafmonumenten met een televisiescherm voor Panasonic Corporation en één met een raket van het Japanse ruimtevaartbedrijf Shin Meiwa Kogyo.

